

gaidīt vēl vasaras sākumā.

Augusta vidū Zemgalē mieži un kvieši praktiski ir nokulti, tāpat 90 % rapšu. Šī gada īpatnība ir tā, ka kvieši tika kulti pirms rapšiem. Tā kā ražas vākšanas sezona bija novēlota, bija jāatrod laiks rapšu sējai un bija bažas par situāciju saveldrētājos laukos. Par laikapstākļiem runājot, pats kulšanas sākums bija tipisks Latvijai, taču kopumā būtu grēks žēloties – šis nav kalšu gads.

No pirmajiem nokultajiem laukiem graudi bija lopbarības kvalitātes nepietiekamās tilpummasas, zemā krišanas skaitļa un proteīna satura dēļ. Bija arī liels mitrums. Bažas radīja saveldrētie lauki – vai neuznāks vēl kāda dabas stihija un nenoguldīs tos pavisam? Vai varēs novākt labību un cik daudz būs dīgušu graudu? Taču turpmāk nekādu dabas kaprīžu nebija, lauki ātri apžuva un vēlāk kultajiem graudiem arī kvalitāte bija krietni labāka. Pārsvārā mums tiek piegādāti lopbarības kvieši, jo visu kvalitātes grupu kviešus pieņemam tikai otro gadu un lauksaimnieki vēl nav pie tā pieraduši.

Mūsu dējējvistas gadā apēd aptuveni 120 000 t barības. Pateicoties tikko atklātajam elevatoram, varam pieņemt līdz pat 80 000 t ražas. Pašlaik esam graudu iepirkšanas apjoma sākuma stadijā. Graudus iepērkam praktiski visa gada garumā, tādējādi nepārslogojot pieņemšanu un uzglabāšanu, kā arī sadalot cenu svārstību riskus.

Līgumus slēdzam gan pēc biržas, gan dienas cenām. Pēc pagājušā gada pieredzes, kad bija straujš graudu cenu kāpums, lauksaimnieki šogad ir bijuši ļoti uzmanīgi ar iepriekšēju līgumu slēgšanu – vien tik daudz, cik bija nepieciešams lauksaimniecības izejvielu iegādei.

Mums kā ražotājam pašreizējās biržas cenas ir augstas. Jebkurš cenu kāpums sāpīgi sit pa mūsu saražotās produkcijas pašizmaksu, jo, paaugstinoties izejvielu vai energoresursu cenām, pašreizējā tirgus situācija neļauj operatīvi paaugstināt produkcijas cenu. Turklāt vistu barības vērtība sastāda aptuveni 80 % no olas pašizmaksas, kas tikai vēlreiz pasvītro olu cenu atkarību no graudu cenām. Vienlaikus jāspēj saglabāt savu konkurētspēju un neiekrīst uz lielu graudu cenu.

Mums ir trīs pieņemšanas punkti – Iecavā, Bēnē un Madonā. Iecavā darbu nupat uzsācis jaunais elevators, kura jauda ir sešas reizes lielāka nekā līdz šim. Iepriekš varējām pieņemt aptuveni 60 t/h, tagad jau līdz 360 t/h. Vienas graudu kravas pieņemšana neaizņem vairāk par 15 minūtēm. Tuvākā nākotnē plānojam veikt vēl virkni uzlabojumu sadarbības veicināšanai.

Kristaps Amsils, AS Dobeles dzirnavnieks valdes priekšsēdētājs:

– Kopumā kviešu kvalitātes rādītāji vērtējami kā vidēji. Ievāks vairāk tonnu no hektāra nekā pērn, tomēr vēsā pavasara dēļ graudi ir sīkāki un proteīna saturs tajos – vidējs. Nepastāvīgie laikapstākļi ar stipru vēju un lietu dažviet Dobeles, Jelgavas un Bauskas pusē labību ir sagāzuši veldrē, diemžēl negatīvi ietekmējot gan graudu kvalitātes rādītājus, gan samazinot to novākšanas ātrumu, visticamāk, šie graudi derēs tikai lopbarībai. Vasarāji šogad izskatās labāk. Arī pieņemtās auzu kravas ir labas kvalitātes.

Sausais, sulainais laiks ļāvis labībai nogatavoties lēnām un

pakāpeniski. No vasaras kultūrām *Dobeles dzirnavniekā* pirmos ieveda zirņus, tiem sekoja auzas, šobrīd intensīvi tiek kulti durum jeb cietie kvieši. Drīzumā gaidām vasaras miežus un kviešus, bet graudu pieņemšanas sezonu noslēgs griķi un pupas.

AS *Dobeles dzirnavnieks* šogad plāno pieņemt pavisam 350 tūkst. t graudu, to skaitā 50 tūkst. t bioloģiski audzētos. Kopējā pārstrādātā apjoma pieaugumu veicinās pērn atklātās jaunās ražotnes – bioloģisko graudu pārstrādes infrastruktūra un inovatīva pastas ražotne.

Kviešu graudiem lielākā problēma šogad ir samazinātā tilpummasa, ko ietekmējušas veldres Zemgalē. Vidējo kviešu kvalitāti gan uzlabo citos reģionos novāktā labība, piemēram, kvieši, kas pie mums ievesti no Vidzemes, ir ar ļoti labu graudu tilpummasu.

Auzu tilpummasa šogad ir laba un pārsvārā atbilst pārtikas kvalitātes prasībām. Zirņi un pupas arī ir padevušies ļoti labi visā Latvijā, jo šīm kultūrām augot ir pieticis mitrums.

Rudziem vērojama melno graudu problēma, taču situācija pa reģioniem ir ļoti atšķirīga – tā Saldus novadā melnie graudi ir normas robežās, Kuldīgas novadā to nav vispār, bet Siguldas pusē ar melno graudu slimību inficēto rudzu īpatsvars ir ļoti būtisks.

Lielākā daļa *Dobeles dzirnavnieka* iegādāto graudu tiek pārstrādāti gatavajā produkcijā, tā veidojot augstas pievienotās vērtības produktus, kas tiek realizēti gan vietējā, gan eksporta tirgos. Eksportēti tiek aptuveni 65 % gatavās produkcijas, šobrīd mums ir sadarbības pieredze ar klientiem vairāk nekā 70 valstīs Eiropā, Āzijā, Dienvidamerikā un Āfrikā.

Sakarā ar milzīgajām cenu svārstībām biržā un augstajām minerālmēslu izmaksām lauksaimnieki fiksējuši tikai aptuveni 10 % no mūsu plānotā graudaugu iepirkuma.

Graudu cenas augusta otrajā pusē ir nedaudz samazinājušās. Iespējams, šī tendence turpināsies, jo, piemēram, Ziemeļeiropas valstīs šogad ir laba graudaugu raža un pamazām tiek risināts jautājums par daļēju pieeju Ukrainas graudiem – pagaidām nelielos apjomos tie tiek eksportēti ar kuģiem pa Melno jūru.

Darām visu iespējamo, lai piegādātājiem pie mums būtu jāpavada pēc iespējas mazāk laika. Pēdējo gadu laikā esam būtiski pilnveidojuši graudu pieņemšanas infrastruktūru un aktīvākajās dienās varam pieņemt 400–500 transporta vienības dienā.

Šosezon izaicinājums ir pareiza un atbilstoša graudu uzglabāšana, jo līdz ar karstajiem laikapstākļiem mainās graudu uzglabāšanas nosacījumi. Ja graudu noliktavās nav labas ventilācijas vai dzesēšanas iekārtas, tas var radīt neatgriezeniskas sekas graudu kvalitātei.

Lai spētu ražas laikā pieņemt maksimālu graudu apjomu mūsu pārstrādes vajadzībām un uzglabātu tos atbilstoši kvalitatīvas produkcijas ražošanas prasībām, *Dobeles dzirnavniekā* pēdējos gados esam būtiski pilnveidojuši graudu pieņemšanas kapacitāti. Gatavojoties šai graudu pieņemšanas sezonai, attīstīta *Dobeles dzirnavnieka* iekšējā infrastruktūra, kā arī optimizēta graudu plūsmas loģistika uzņēmuma elevatoros.

Tā kā graudus pieņemam ne tikai Dobelē un Aucē, bet arī Gulbenē, augstu vērtējam sadarbībā ar *LDZ Cargo* izveidotu dzelzceļa maršruta līniju, pa kuru ar uzņēmuma rīcībā esošajiem vagoniem varam nogādāt graudus starp Dobeles un Gulbenes pieņemšanas punktiem daudz ātrāk un efektīvāk.